

IN MEMORIAM

UMRO JE AKADEMIK PROFESOR dr VASO BUTOZAN
(5. XII 1902—14. V 1974)

Naučno društvo za istoriju zdravstvene kulture Jugoslavije izgubilo je svoga počasnog i doživotnog predsednika prof. dr Vasu Butozana. Jedan prijatelj, drug i saradnik manje u Društvu koje i tako nema mnogo članova velik je i nenadoknadiv gubitak. On je utoliko teži što je prof. Butozan otišao u punoj životnoj snazi i baš kada se spremao na nova dostignuća.

Rođen je u Starčevu kod Pančeva u siromašnoj porodici banatskog zemljoradnika. Bio je odličan đak kroz celu gimnaziju, koju je takođe završio u Pančevu, što mu je i omogućivalo školovanje. Na Veterinarskom fakultetu u Zagrebu bio je takođe najbolji student. Posle diplomiranja na ovom Fakultetu postao je asistent u Zavodu za histologiju kod prof. Zarnika. U njegovom Zavodu je izradio nekoliko veoma zapaženih naučnih radova, a tu je i doktorirao, postavši doktor veterinarskih nauka.

Još kao srednjoškolac, a naročito kasnije kao student, bio je napredno orijentisan. Kao takav bio je često hapšen još od 1924. godine. Zbog ovakvog svoga stava on je nerado gledan, pa je morao napustiti asistent-sko mesto i zaposliti se u Higijenskom zavodu u Banjaluci. Tu je bio rukovodilac Odeljenja za veterinarsku epidemiologiju.

Iz Banjaluke je dr Butozan otišao u partizane, prešavši težak i naporan put, od običnog borca Banjalučkog bataljona i komesara do čina pukovnika Jugoslovenske narodne armije. Pored toga, on je bio član Odbora za odbranu Kozare, referent saniteta za Bosansku krajinu, referent korpuskog saniteta, član oblasnog NOO za Bosansku krajinu, većnik ZAVNOBIH-a, većnik AVNOJ-a, ministar za poljoprivredu i šumarstvo, ministar zdravlja i socijalne politike, ministar za nauku i kulturu, sekretar Prezidijuma skupštine BiH i republički i savezni poslanik. Uz to, prof. Butozan je bio član Centralnog komiteta KP BiH, član Glavnog odbora SSRN, zatim Saveza boraca, predsednik Udruženja univerzitetskih nastavnika SFRJ itd. itd. Skoro je nemoguće nabrojati sva njegova zaduženja i njegove funkcije.

Pored svojih političkih funkcija u oslobođenoj domovini, prof. Butozan se živo založio za osnivanje Univerziteta u Sarajevu i bio matičar fakultetima: Poljoprivrednom, Medicinskom i Veterinarskom. Uz to bio je redovni profesor na Veterinarskom fakultetu u Sarajevu. Njegovo je delo i Naučno društvo Bosne i Hercegovine koje je pod njegovim predsedništvom postalo Amademijska nauka za BiH, pa je bio i prvi predsednik te Akademije. Uz to je bio i prvi rektor Sarajevskog univerziteta, dekan Veterinarskog fakulteta, direktor Veterinarskog instituta, dugogodišnji (upravo punih 15 godina) predsednik i, najzad, doživotni i počasni predsednik Saveza društava veterinara i veterinarskih tehničara SFRJ, kao i predsednik i takođe počasni i doživotni predsednik Naučnog društva za istoriju zdravstvene kulture Jugoslavije.

Prof. dr Vaso Butozan je dobio bezbroj priznanja za svoj veoma plodni naučni rad. Tako je on bio počasni doktor Sarajevskog univerziteta i počasni doktor veterinarske medicine Humboldt univerziteta u Berlinu. Pored toga, on je bio redovan član Akamedije nauka u Njujorku, redovan član Akademije nauka u Sarajevu, počasni član Akademije poljoprivrednih nauka DR Nemačke, dopisni član Srpske akademije nauka i umetnosti, dopisni član Slovenačke akademije nauka, redovan član Naučnog društva za istoriju zdravstvene kulture Jugoslavije, član Office International des epizooties u Parizu, kao i dobitnik 27-julske nagrade BiH za naučni rad.

Bezbroj puta sam bio svedok njegove zaista poslovične upornosti i vrednoće. Taj čovek kao da nije znao za umor. Radio je stalno, i to uvek prislan i uz osmej, bez koga se nije dao zamisliti njegov dragi lik. I uvek lepa i utešna reč, ljudska, koju je imao za svakoga.

Zbog njegovih vrlina koje su ga krasile kao čoveka, njegovog ogromnog životnog dela, njegovog stava i doslednosti, srećni smo što je bio naš drug, član i predsednik i, naravno, istovremeno beskrajno tužni što ga više nema među nama.

Dragoljub DIVLJANOVIĆ

Prim dr JOVA POPOVIĆ
(1893—1973)

Rođen je 1893. u Adi, osnovnu školu završio je u rodnom mestu, nižu gimnaziju u Senti, višu u Srpskoj gimnaziji u Novom Sadu. Diplomirao je na Medicinskom fakultetu u Budimpešti 1919. posle prekida studija zbog vojne službe u prvom svetskom ratu. Bolnički staž obavio je u Državnoj bolnici u Novom Sadu, a specijalizaciju iz okulistike u Berlinu na Klinici znamenitog profesora Krikmana. Potom radi kao sekundarni lekar na Očnom odeljenju Opšte bolnice u Beogradu pod stručnim rukovođenjem dr Đorđa Nešića, kasnije profesora, a taj rad se tada uveliko usklađuje s nivoom predstojećeg ranga Klinike, jer je osnivanje Medicinskog fakulteta u pripremi.

U tom radu Jova Popović uzima aktivnog učešća veoma ambiciozno s već stečenom solidnom spremom. Vrednost tog njegovog rada zapazio je i velikan naše patologije prof. Đorđe Joannović koji ga je podsticao na dalja naučna stremljenja. Stvarno je napredovao i dao je u to vreme, a i kasnije, 13 stručnih naučnih publikacija.

Naučnu karijeru, međutim, nije nastavio, već prihvata rad na terenu na položaju šefa Očnog odeljenja u Somboru, a potom u Vel. Bečkerek (Zrenjaninu) 1927. gde radi do kraja radnog staža 1958. g., kada je penzionisan.

U zrenjaninskoj Bolnici uslovi lekarskog rada tada nisu bili povoljni, mada je u njoj postojala specijalistička služba, zasnovana kao prva još od 1906. godine, prvenstveno zbog teške endemije trahoma po celom Banatu. I pored mnogih nastojanja celokupne zdravstvene službe, a posebno okulističke, endemija je bila teško savladiva. Već naredne 1928. godine uspeva Jova Popović da se Odeljenje proširi radi smeštaja većeg broja teških bolesnika kojima preti slepilo. Stalna borba protiv trahoma unekoliko ometa veći razmah ostale okulističke službe. Uspešno je suzbijen trahom tek putem široko sprovedene erakidacije u godinama 1949—61, u kojoj je Jova Popović pokazao veliko zalaganje, te glavna zasluga za ovaj kraj njemu pripada.

U ambulantama socijalnog osiguranja, Merkura i železnice činio je dragocene stručne usluge hiljadama očnih bolesnika iz celog Banata.

Kao prvom, njemu je priznato svojstvo primarijusa u zrenjaninskoj Bolnici.

Obavljao je više godina dužnost upravnika Bolnice, učestvovao je aktivno u radu Podružnice Srpskog lekarskog društva i više godina bio joj je predsednik, a i potpredsednik matičnog društva u Beogradu. Učestvovao je aktivno na kongresima i stručnim sastancima i u mnogim opštedruštvenim kulturnim akcijama. Imao je široku opštu kulturu, bio je ljubitelj umetnosti, posebno muzike. Tu je pokazao uspešnu stvaralačku aktivnost. Komponovao je oko 60 manjih dela, većinom pesama, koje su većinom ostale neobjavljene i poznate u manjem krugu, dok među objavljenima ona »Ko pokida sa grla đerdane«, na tekst Alekse Šantića, ne silazi ni danas s programa popularnih koncerata i radio-emisija i važi kao »tipična